

Sygn. akt II CSK 320/14

POSTANOWIENIE

Dnia 26 listopada 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Agnieszka Piotrowska

w sprawie z powództwa M. A.

przeciwko Gminie D.

o ustalenie ,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 26 listopada 2014 r.,

na skutek skargi kasacyjnej powoda

od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 19 listopada 2013 r., sygn. akt I ACa [...],

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

2. zasądza od powoda na rzecz pozwanej koszty postępowania kasacyjnego w kwocie 1.800 (jeden tysiąc osiemset) złotych.

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną powoda M. A. od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 19 listopada 2013 r. oddalającego jego apelację od wyroku Sądu Okręgowego w Ł. podnieść należy, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia przysługującym od prawomocnych orzeczeń sądu drugiej instancji, silnie nacechowanym pierwiastkiem publicznoprawnym, a jej rolą nie jest korygowanie wszelkich orzeczeń sądowych zawierających ewentualne uchybienia, ponieważ tę funkcję realizują zwyczajne środki zaskarżenia i skarga o wznowienie postępowania. Skarga kasacyjna służy ochronie interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni i stosowania prawa, wkład Sądu Najwyższego w rozwój jurysprudencji i prawa pozytywnego oraz eliminowanie z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu nieważnym lub orzeczeń oczywiście niezgodnych z prawem. Taka konstrukcja i rola skargi kasacyjnej powoduje konieczność poddania jej kontroli wstępnej pod kątem spełniania kryteriów kwalifikujących do przedstawienia skargi Sądowi Najwyższemu w celu merytorycznego rozpoznania.

Stosownie do 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania w razie wykazania przez stronę, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych, budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Oparcie wniosku na pierwszej ze wskazanych wyżej przesłanek obliguje skarżącego do sformułowania istotnego zagadnienia prawnego, wskazania argumentów prawnych prowadzących do rozbieżnych ocen prawnych oraz przedstawienia własnego stanowiska. Wywód ten powinien być zbliżony do przyjętego przy przedstawianiu na podstawie art. 390 § 1 k.p.c. Sądowi Najwyższemu zagadnienia prawnego budzącego poważne wątpliwości prawne, które nasunęły się sądowi odwoławczemu przy rozpoznawaniu apelacji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, niepubl.).

Tezę, iż w sprawie występuje tego rodzaju kwestia prawna, uznać należy za zasadną wtedy, gdy nie została ona jeszcze rozstrzygnięta przez Sąd Najwyższy lub istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących to zagadnienie (por. niepublikowane postanowienia Sądu Najwyższego z 10 marca 2010 r., II UK 363/09 i z 12 marca 2010 r., II UK 400/09).

Sformułowane przez skarżącego w niniejszej sprawie istotne zagadnienie prawne sprowadza się do kwestii, czy żądanie ustalenia, że nieruchomości nie została oddana i zajęta pod drogę publiczną wybudowaną z udziałem czynu społecznego, istniejącą w dniu 1 października 1985 roku (art. 51 ust. 1 punkt 2 ustawy z dnia 21 marca 1985 roku o drogach publicznych) może stanowić podstawę powództwa z art. 189 k.p.c. jako żądanie ustalenia faktu prawotwórczego. Tak sformułowane zagadnienie nie ma jednak waloru nowości ani istotności, albowiem dopuszczalność dochodzenia ustalenia tak zwanego faktu prawotwórczego w drodze powództwa opartego na art. 189 k.p.c. jest przedmiotem szeregu orzeczeń Sądu Najwyższego oraz wypowiedzi nauki prawa cywilnego. Sąd Najwyższy wskazał w nich, że w drodze powództwa o ustalenie można dochodzić jedynie ustalenia istnienia lub nieistnienia prawa lub stosunku prawnego, a nie faktów (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 1973 r., I PR 156/73, OSNC 1973, nr 11, poz. 206 i z dnia 21 września 1965 r., II CR 265/65, OSPiKA 1966, nr 11, poz. 243). Powództwo o ustalenie nie może zmierzać do uzyskania dowodów, które miałyby być wykorzystane w innym postępowaniu (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 lutego 1999 r., I PKN 597/98, OSNP 2000, nr 8, poz. 301), jak również nie może zmierzać do ustalenia faktów, w szczególności, że określone okoliczności faktyczne nie miały miejsca (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 grudnia 1997 r., I PKN 434/97, niepubl.). W orzecznictwie wyrażono pogląd o możliwości dochodzenia w drodze takiego powództwa jedynie tzw. faktów prawotwórczych, czyli faktów, z których w sposób bezpośredni wynika istnienie lub nieistnienie określonego stosunku prawnego lub prawa (por. uchwała SN (7) z 30.12.1968 r., III CZP 103/68, OSNC 1969, nr 5, poz. 85). Trzeba nadto wskazać, że w razie sporu o prawo własności gruntów, o którym mowa w art. 51 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz. U. 2013 r., poz. 260 j.t.), ustalenie prawa własności Państwa do tych gruntów i rozstrzygnięcie

sporu następuje w postępowaniu cywilnym przed sądem powszechnym (por. uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 20 września 1994 r., III CZP 108/94, OSNC 1995, nr 2, poz. 28). W tym stanie rzeczy wobec nie spełnienia się przewidzianej w art. 398³ § 1 punkt 1 k.p.c. przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398³ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji. O kosztach postępowania kasacyjnego na rzecz pozwanego, który wniósł odpowiedź na skargę kasacyjną, rozstrzygnięto na podstawie art. 98 i art. 99 w związku z art. 108 w związku z art. 398²¹ i 391 § 1 k.p.c.

[aw]